

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2015. 98 с. 2. Конституція України : станом на 1 жовтня 2017 р. / Верховна Рада України. Київ : Право, 2017. 93 с.

2. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25 квітня 2019 р. № 2704-VIII. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

Андрій ПОРОХНЯВИЙ

викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0000-0001-5003-4936>

**ЛІНГВІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ
БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА ОСОБИСТОСТІ,
СУСПІЛЬСТВА Й ДЕРЖАВИ**

Формування безпекового середовища особистості, суспільства та держави неможливе без урахування лінгвістичних чинників, оскільки мова є одним із ключових елементів комунікації, соціальної інтеграції та інформаційного простору. У сучасному світі, де інформаційні війни, пропаганда та маніпуляції стали невід'ємною частиною міжнародних відносин, значення лінгвістичних аспектів безпеки зростає. Як зазначає дослідник П. С. Кононенко, мова не лише відображає національну ідентичність, але й виконує функцію захисту інформаційного простору країни від зовнішнього впливу [3, с. 44].

Важливим аспектом лінгвістичної безпеки є боротьба з маніпуляціями у засобах масової інформації, що спрямовані на викривлення суспільної свідомості. Дослідження Ю. І. Коваленка показують, що одним із найпоширеніших методів інформаційного впливу є використання емоційно забарвленої лексики для формування певного ставлення до подій чи осіб [2]. Маніпулятивні техніки включають не лише пряме спотворення фактів, а також і зміну контексту подачі інформації. Наприклад, використання евфемізмів дозволяє приховувати або пом'якшувати негативні явища, тоді як гіперболізація певних подій може створювати панічні настрої у суспільстві.

Лінгвістична безпека також пов'язана з питанням функціонування державної мови. Державна мовна політика відіграє ключову роль у зміцненні національної єдності та протидії зовнішньому мовному впливу. У цьому контексті варто звернути увагу на роботи В. М. Різуна, який наголошує, що зміцнення позицій державної мови сприяє зниженню ризиків мовної асиміляції та забезпеченню сталого розвитку нації [4, с. 128]. Окрім того, ефективна мовна політика має включати механізми підтримки мовної грамотності громадян, що є запорукою критичного мислення та стійкості до інформаційних атак.

Сучасні виклики у сфері безпеки включають боротьбу з фейковими новинами та дезінформацією. Як зазначає О. В. Сидоренко, одним із ключових завдань держави є створення системи протидії інформаційним загрозам, що включає освітні програми з медіаграмотності, розвиток незалежних фактчекінгових ініціатив і посилення контролю за інформаційним простором [5]. У цьому контексті особливу увагу слід приділяти соціальним мережам, що стали основним каналом поширення маніпулятивного контенту. Завдяки алгоритмам персоналізованої видачі інформації користувачі потрапляють у так звані «інформаційні бульбашки», де отримують лише той контент, який підтверджує їх переконання, що значно ускладнює критичне сприйняття реальності.

Лінгвістичний аспект формування безпекового середовища також пов'язаний із проблемою мовної агресії та риторики ненависті. Використання мови для розпалювання міжнаціональних, міжконфесійних чи соціальних конфліктів є одним із головних інструментів дестабілізації суспільства. Дослідження Л. П. Гончарук доводять, що риторика ненависті часто використовується у політичному дискурсі для формування образу ворога та виправдання насильницьких дій [1, с. 54]. У зв'язку з цим важливим завданням держави є

розробка механізмів правового регулювання використання мови в публічному просторі, що включає як запобігання поширенню мови ворожнечі, так і захист свободи слова.

До того ж, лінгвістичний фактор відіграє важливу роль у забезпеченні інформаційної безпеки особистості. Дослідження показують, що мова впливає на когнітивні процеси, формуючи картину світу та систему цінностей індивіда. Зокрема, вживання певної лексики може сприяти зміні поведінкових моделей та сприйняття реальності. Наприклад, активне використання мови страху у ЗМІ може призводити до підвищення рівня соціальної тривожності та зниження довіри до державних інституцій. Водночас позитивна комунікація, що спрямована на підтримку суспільної солідарності та консолідації, може сприяти зміцненню соціальної стабільності та формуванню почуття безпеки серед громадян.

Таким чином, лінгвістичний аспект відіграє ключову роль у формуванні безпекового середовища на рівні особистості, суспільства та держави. Мовна політика, протидія інформаційним загрозам, боротьба з маніпуляціями та мовою ненависті є важливими складовими комплексного підходу до забезпечення інформаційної безпеки. Подальші дослідження у цій сфері мають бути спрямовані на розробку ефективних механізмів регулювання інформаційного простору, підвищення рівня медіаграмотності громадян та формування стійких мовних бар'єрів перед зовнішніми загрозами.

1. Гончарук Л. П. Мова ворожнечі в сучасному суспільстві: механізми поширення та протидія. Одеса: Фенікс, 2022. 246 с.
2. Кононенко П. С. Мова як чинник національної безпеки України. Київ : Наукова думка, 2018. 215 с.
3. Коваленко Ю. І. Маніпулятивні технології у засобах масової інформації: теоретичні та практичні аспекти. Львів : Видавництво Львівського університету, 2020. 312 с.
4. Різун В. М. Формування мовної політики в умовах інформаційної війни. Харків : Право, 2019. 274 с.
5. Сидоренко О. В. Фейкові новини та дезінформація як загрози національній безпеці. Дніпро : Університет внутрішніх справ, 2021. 198 с.

Olena SERAFYMOVA

Lecturer at the Department
of Language Studies
of Dnipro State University of Internal
Affairs (Dnipro, Ukraine)
<https://orcid.org/0009-0006-0192-1823>

LINGUISTIC ASPECT OF THE FORMATION OF A SECURE ENVIRONMENT FOR INDIVIDUALS, SOCIETY AND THE STATE

In the modern world, information is a key resource, and language is the primary means of its transmission. The linguistic aspect plays an important role in shaping the secure environment of individuals, society, and the state, as it influences identity, social cohesion, and resilience to external informational threats. Language can be used both as a tool for unity and as a means of manipulation, disinformation, and hybrid aggression. This is especially relevant for Ukraine, which, under Russian aggression, faces challenges of information warfare, linguistic assimilation, and the necessity to strengthen its national identity.

The linguistic dimension of security is an essential component of global political processes. States use language to foster national unity, strengthen political institutions, and ensure cultural sustainability. In today's world, information technologies and digital platforms have become new battlegrounds for influencing public consciousness. The use of artificial intelligence for linguistic analysis, modeling public opinion, and disseminating manipulative narratives significantly changes traditional notions of linguistic security. Language policy, which defines the use of the state language, its protection from assimilation, and its strengthening in society, is also a critical aspect.

Language is not only a means of communication but also a powerful tool of influence. In the modern information space, techniques of linguistic manipulation, propaganda, and information warfare are actively applied. Contemporary states and political forces use language as a means to influence public opinion. For instance, Russian propaganda employs manipulative narratives to